

เปรียบเทียบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมสถานบันเทิง ตามกฎหมายไทยกับสหรัฐอเมริกา¹

กิริมา คชฤทธิ์²

สถานบันเทิงถือเป็นหนึ่งในสถานบริการยามค่ำคืนที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะในหมู่วัยรุ่นใหม่ที่มักใช้สถานที่เหล่านี้เป็นจุดนัดพบเพื่อสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนฝูง คลายเครียดจากการทำงานหรือการเรียน รวมถึงใช้เป็นสถานที่จัดงานเลี้ยงฉลองในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานเลี้ยงรับปริญญา งานเลี้ยงวันเกิด หรืองานฉลองความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นต้น ซึ่งบรรยากาศและกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในสถานบันเทิงเหล่านี้ต่างมุ่งตอบสนองความต้องการความสุข ความผ่อนคลาย และความบันเทิงให้แก่ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการได้เป็นอย่างดี โดยมีการให้บริการในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อสร้างประสบการณ์ความสนุกสนานที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละแห่ง โดยอาจมีการจัดให้มีการแสดงสดจากนักร้องหรือวงดนตรีชื่อดังเป็นจุดขาย มีการตกแต่งสถานที่ให้มีบรรยากาศสวยงามและตื่นเต้นด้วยแสง สี เสียง มีบริการอาหารและเครื่องดื่มรสชาติดีหลากหลายชนิด โดยเฉพาะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มักได้รับความนิยมเป็นพิเศษในหมู่วัยรุ่น รวมถึงอาจมีการจัดกิจกรรมพิเศษหรือการแสดงในรูปแบบต่าง ๆ ที่ช่วยสร้างสีสันและความน่าสนใจให้กับการเที่ยวชมในแต่ละครั้ง

ในยุคปัจจุบัน สถานบันเทิงในประเทศไทยได้ก้าวขึ้นมาเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจยามราตรี โดยมีบทบาทโดดเด่นในภาคธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว สถานประกอบการเหล่านี้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวิสัยทัศน์เชิงพาณิชย์ มุ่งมั่นที่จะมอบประสบการณ์ความบันเทิงอันหลากหลายและน่าประทับใจแก่ผู้มาเยือน ความหลากหลายและนวัตกรรมในการให้บริการของสถานบันเทิงไทยได้เติบโตอย่างก้าวกระโดด สะท้อนถึงการปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการปฏิวัติรูปแบบธุรกิจบันเทิง นำมาซึ่งความหลากหลายที่น่าตื่นตาตื่นใจ ไม่ว่าจะเป็นฟับ บาร์ คอกเทลลานจ์ ร้านคาราโอเกะ คาเฟ่ นอกจากนี้ ยังมีสถานบันเทิงเฉพาะทางที่นำเสนอจุดขายอันโดดเด่น เช่น เวทีดนตรีสด บาร์ดีรัมสุดสร้างสรรค์ การตกแต่งร้านด้วยคอนเซ็ปต์สุดล้ำที่แปลกใหม่ให้กับผู้มาเยือน

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง เปรียบเทียบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมสถานบันเทิงตามกฎหมายไทยกับสหรัฐอเมริกาโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิต และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย รัตนเชื้อสกุล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดลพบุรี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางโลกดิจิทัล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการควบคุมกำกับดูแลสถานบันเทิงที่เปิดให้บริการ เพื่อไม่ให้ดำเนินกิจการที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่สังคม ชุมชน หรือประชาชนที่พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียง อันถือได้ว่าขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน นอกจากนี้ ควรมีมาตรการป้องกันไม่ให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการในสถานเหล่านั้น เพื่อป้องกันการใช้สถานดังกล่าวเป็นแหล่งมั่วสุมอันนำไปสู่การสร้างปัญหาให้กับสังคมในมิติต่าง ๆ ทั้งนี้ ภาครัฐได้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตจัดตั้งและดำเนินการกิจการสถานบันเทิง ตลอดจนการกำกับดูแลมิให้สถานบันเทิงดำเนินการในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดี หรือเป็นภัยต่อสวัสดิภาพของประชาชนและสังคม นอกจากนี้ยังมีการบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการสถานบันเทิงอย่างเข้มงวดและเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสมแก่ประชาชนและสังคมโดยรวม

ในปัจจุบัน มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยในการจัดระเบียบสังคมที่เกี่ยวกับสถานบันเทิงได้ผ่อนปรนความเข้มงวดลง ส่งผลให้สถานบันเทิงสามารถเปิดให้บริการได้มากขึ้น และมีกระบวนการขออนุญาตที่ง่ายด้ายยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การผ่อนปรนดังกล่าวได้นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ตามมา อาทิ การแผ่กระจายเข้ามาใช้บริการของเยาวชนที่เพิ่มมากขึ้น การส่งเสียงดังรบกวนอันก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ชุมชนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ ยังพบว่าการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่รับสินบนเพื่อให้ความคุ้มครองแก่สถานบันเทิง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้สถานบันเทิงจำนวนมากที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อสังคม ชุมชน และประชาชน

สำหรับมาตรการทางกฎหมายในการจัดระเบียบสถานบันเทิงของประเทศไทยในโลกเสรีตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกาซึ่งถือเป็นต้นแบบของความบันเทิงอย่างเป็นอิสระตามสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกนั้น ได้ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้มาใช้บริการเป็นสำคัญ โดยมีข้อกำหนดที่เข้มงวดว่าสถานบันเทิงจะต้องผ่านการตรวจสอบอาคาร สาธารณะหรือสถานที่ซึ่งมีผู้คนชุมนุมกันตั้งแต่ 50 คนขึ้นไปก่อนที่จะได้รับอนุญาตให้เปิดให้บริการ ทั้งนี้ สถานที่ดังกล่าวจะต้องมีมาตรการพิเศษในการรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาตรการดังกล่าวแตกต่างจากกฎหมายควบคุมสถานบันเทิงของประเทศไทยที่มุ่งเน้นไปที่การควบคุมไม่ให้สถานบันเทิงดำเนินการที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนเป็นหลัก³ ในขณะที่มาตรการของสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้ใช้บริการมากกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างทั้งสองประเทศ

³ กรมโยธาธิการและผังเมือง, การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร, สืบค้นเมื่อวันที่ 9

ในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายที่เกี่ยวกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบันเทิงนั้น ได้กำหนดข้อบังคับเพิ่มเติมที่น่าสนใจ นั่นคือ ผู้ที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านที่ให้บริการนั่งดื่มในร้าน มีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้ลูกค้าดื่มจนเมามาเยาะจนเกินควร หากลูกค้ารายนั้นมีอาการมึนเมาและออกจากร้านไปขับขี้นพาหนะจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ผู้ขายจะต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย แม้ว่าผู้ขายจะมีสิทธิและเสรีภาพในการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามปริมาณที่ต้องการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางรายได้หรือกำไรสูงสุด แต่ก็ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของลูกค้าและบุคคลอื่นที่อาจได้รับความเสียหายโดยไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น กฎหมายของสหรัฐอเมริกาถือว่าการละเลยหน้าที่ดังกล่าวเป็นการสร้างภัยคุกคามต่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของทุกคนในสังคม จึงเป็นจุดที่แตกต่างอย่างสำคัญจากกฎหมายของประเทศไทยที่ยังไม่มีข้อกำหนดในลักษณะนี้อีกทั้งยังมีความแตกต่างในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบสถานบันเทิงและการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระหว่างทั้งสองประเทศอีกด้วย

อย่างไรก็ตามเมื่อได้ทำการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมสถานบันเทิงระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา พบว่ายังมีปัญหายุ่งยากหลายประการดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรกคือ ปัญหาและช่องว่างในการบังคับใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 เกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่อนุญาตตั้งสถานบันเทิง⁴ และระยะเวลาในการเปิด-ปิด⁵ พบประเด็นสำคัญดังนี้ แม้บุคคลจะมีสิทธิในการประกอบอาชีพตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง แต่ในทางปฏิบัติการอนุญาตให้ตั้งสถานบันเทิงและกำหนดเขตพื้นที่ตั้งและเวลาเปิด-ปิดยังคงอยู่ภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักในการกำหนดให้รัฐออกกฎเกณฑ์เพื่อจัดระเบียบและอำนวยความสะดวกในการควบคุมดูแลสถานบันเทิงโดยเจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้น โดยมิได้คำนึงถึงประโยชน์ของภาคเอกชน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการจำกัดโอกาสทางธุรกิจ ผู้ประกอบการอาจไม่สามารถเปิดกิจการในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางธุรกิจสูงได้ หรือความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการพักผ่อนของผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงและอาจเกิดความไม่ปลอดภัยขึ้นในชุมชน เช่น มีการทะเลาะวิวาทหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ใช้บริการที่มึนเมา และยังอาจทำให้ย่านที่อยู่อาศัยกลายเป็นย่านบันเทิงส่งผลต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนได้

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ประกอบการบางรายอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการกำหนดระยะเวลาเปิด-ปิดหรือเขตพื้นที่ตั้งเพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ โดยการพิจารณาอนุญาตของเจ้าหน้าที่มักยึดโยงกับเขตพื้นที่ตามกฎหมายเพียงอย่างเดียว ขาดกระบวนการตรวจสอบและควบคุมการใช้ดุลพินิจที่โปร่งใสและเป็นธรรม ซึ่งอาจนำไปสู่การจัดตั้งสถานบันเทิงในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมหรือการเปิด-ปิดไม่

⁴ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 7.

⁵ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 17.

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัย รวมถึงปัญหาสังคมต่าง ๆ

ในขณะที่กฎหมายสหรัฐอเมริกา การกำกับดูแลสถานบันเทิงเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจ โดยรัฐบาลกลางมอบอำนาจให้แต่ละมลรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ออกกฎหมายและข้อบังคับเฉพาะ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของแต่ละพื้นที่ ระบบนี้ส่งเสริมให้เกิดความยืดหยุ่นและการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเฉพาะถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่วไปผู้ประกอบการสถานบันเทิงจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายท้องถิ่นในการแบ่งโซนพื้นที่และประเภทกิจการที่ได้รับอนุญาต รวมถึงกระบวนการขออนุญาตจากหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อให้สถานประกอบการเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินการ

ประเด็นปัญหาประการต่อมา คือ ปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบันเทิง พบว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ แม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่ห้ามมิให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้เยาว์หรือบุคคลที่มึนเมาสุราจนขาดสติ พร้อมบทลงโทษทางอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืน⁶ แต่กฎหมายดังกล่าวกลับไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบแห่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีที่ลูกค้าขั้บรณณะมีนเมาและก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือความเสียหายแก่บุคคลอื่น ในทางกลับกันสหรัฐอเมริกาจะมีกฎหมายที่ครอบคลุมเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็ยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้ เพราะแต่ละรัฐมีกฎหมายที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องในการบังคับใช้ทั่วประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ที่มีกฎหมายที่กำหนดความรับผิดชอบแห่งของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งครอบคลุมถึงความเสียหายที่เกิดจากการขั้บรณณะมีนเมาของลูกค้าด้วย โดยมีเจตนารมณ์เพื่อเยียวยาผู้เสียหาย และป้องกันปัญหาการเมาแล้วขับ กล่าวคือ ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยขายให้แก่ผู้เยาว์หรือผู้มึนเมาอย่างเห็นได้ชัด จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลนั้น อย่างไรก็ตาม แม้สหรัฐอเมริกาจะมีกฎหมายที่ครอบคลุมในเรื่องนี้ แต่ก็ยังคงประสบปัญหาในการบังคับใช้ เนื่องจากแต่ละรัฐมีกฎหมายที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความไม่สอดคล้องในการบังคับใช้ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาหากจะนำมาปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย

ประเด็นปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหาการควบคุมมลพิษทางเสียงจากสถานบันเทิงถือเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนใกล้เคียง ผู้อยู่อาศัยในบริเวณโดยรอบสถานบันเทิงมักได้รับความเดือดร้อนจากเสียงดังรบกวนที่เกิดจากการให้บริการ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพักผ่อนและสุขภาพของผู้อยู่อาศัย แม้ว่าประเทศไทยจะมี

⁶ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 29.

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ที่บัญญัติบทลงโทษสำหรับผู้ก่อเหตุร้ายด้านเสียง⁷ แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพและมาตรการควบคุมและจัดการปัญหายังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทันที่และ การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สหรัฐอเมริกา มีระบบการจัดการมลพิษทางเสียงที่ก้าวหน้ากว่า แต่ก็ยังคงเผชิญกับปัญหาบางประการ โดยมีกฎหมายหลายระดับ ทั้งระดับรัฐบาลกลาง รัฐ และท้องถิ่น ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้

เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ามีพระราชบัญญัติควบคุมเสียงรบกวน ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดให้รัฐบาลกลางมีบทบาทในการเข้ามามีการจัดการกับแหล่งที่มาของเสียงรบกวนและให้อำนาจสำนักงานคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งสหรัฐอเมริกา ในการออกกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยเสียงรบกวนจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นแนวทางที่น่าสนใจในการจัดการปัญหามลพิษทางเสียงอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาประการสุดท้าย คือ ปัญหาการควบคุมเรื่องอายุของพนักงานในสถานบันเทิง พบว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อสังคมไทย โดยตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ได้กำหนดเกณฑ์อายุของผู้ใช้บริการสถานบันเทิงว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ขณะที่กำหนดเกณฑ์อายุของพนักงานที่ให้บริการสามารถมีอายุได้ตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป⁸ ซึ่งการกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของพนักงานสถานบันเทิงได้ตั้งแต่ 18 ปีนั้น ถือว่ายังเป็นวัยรุ่นหรือเยาวชนอยู่ ซึ่งอาจขาดวุฒิภาวะและความเหมาะสมเพียงพอที่จะทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พนักงานเยาวชนเหล่านี้จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะต้องเกี่ยวข้องกับอบายมุขต่าง ๆ และได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมเสี่ยงของลูกค้า อาจนำไปสู่การเรียนรู้และซึมซับพฤติกรรมที่เป็นอันตราย เช่น การดื่มสุรา สูบบุหรี่ เสพสารเสพติด รวมถึงการก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ และอนาคตของเยาวชนเหล่านั้น นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในทางที่ผิด และอาจนำไปสู่การแพร่กระจายปัญหาให้แก่สังคมโดยรวมได้ในที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบกฎหมายแรงงานระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา ในประเด็นอายุขั้นต่ำของพนักงานในสถานบันเทิงเผยให้เห็นถึงความแตกต่างที่น่าสนใจและโอกาสในการพัฒนากฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะที่กฎหมายไทยกำหนดห้ามนายจ้างให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีทำงานในสถานบันเทิง กฎหมายแรงงานในหลายมลรัฐของสหรัฐอเมริกากับอนุญาตให้เยาวชนอายุ 16-17 ปีทำงานในสถานประกอบการบางประเภทได้ ความแตกต่างนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่ากฎหมายไทยยังขาดการพิจารณาอย่างรอบด้าน ทั้งในแง่การป้องกันและผลกระทบจากการอนุญาตให้เยาวชนทำงานในสภาพแวดล้อมที่อาจมีความเสี่ยง ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อตัวเยาวชนและสังคมโดยรวมจึงนำแนวปฏิบัติที่ดีจากสหรัฐอเมริกามา

⁷ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 25.

⁸ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 16/1-16/2.

ศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อปรับปรุงกฎหมายไทย โดยต้องพิจารณาบริบททางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของไทยเป็นสำคัญ การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อความต้องการของทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิของเยาวชนและการพัฒนาอุตสาหกรรมบันเทิงของไทยอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปัญหาการบังคับใช้กฎหมายควบคุมสถานบันเทิงตามกฎหมายไทยกับสหรัฐอเมริกา พบว่ามีประเด็นปัญหาหลายประการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ประการสถานบันเทิง ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการแก้ไข ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้เปิดสถานบันเทิง

1.1 ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตให้เปิดสถานบันเทิงควรปรับปรุงแก้ไข มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น โดยระบุรายละเอียดของการตรวจสอบประวัติผู้ขออนุญาตให้ครอบคลุมทั้งประวัติอาชญากรรม ประวัติทางการเงิน ภูมิหลังทางธุรกิจ และข้อร้องเรียนในอดีต และแก้ไขกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 4 ให้มีหลักเกณฑ์และขั้นตอนการพิจารณาที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยกำหนดรายละเอียดของเอกสาร และข้อมูลที่ผู้ขออนุญาตต้องยื่นประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบและติดตามผลภายหลังการอนุญาต โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสถานบันเทิงอย่างสม่ำเสมอ และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเพิกถอนใบอนุญาตหากพบการละเมิดเงื่อนไข

1.2 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่รับอนุญาตให้ตั้งสถานบันเทิงควรปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 7 ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยกำหนดระยะห่างที่แน่นอนระหว่างสถานบันเทิงกับสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งโซนพื้นที่ ในกฎหมายผังเมือง โดยกำหนดเขตพื้นที่อนุญาตและไม่อนุญาตให้ตั้งสถานบันเทิงอย่างชัดเจน ตามแนวทางของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และแก้ไขพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 33 ให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการเลือกปฏิบัติและสร้างมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดเวลาเปิด-ปิดของสถานบันเทิงควรปรับปรุงแก้ไขมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยกำหนดทั้งเวลาเปิดและเวลาปิดทำการของสถานบันเทิงให้ชัดเจน ไม่ใช่เพียงแค่ระบุเวลาปิดหลังเที่ยงคืนเท่านั้น และควรเพิ่มบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการควบคุมเวลาเปิด-ปิดของสถานบันเทิงที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

2. ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขปัญหาการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการตรากฎหมายเฉพาะเพื่อกำหนดความรับผิดชอบทางแพ่งของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนำแนวคิดจากกฎหมายร้านเหล้า (Dram shop acts) ของสหรัฐอเมริกามาปรับใช้ และกำหนดหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด

สำหรับผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น ขายให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือผู้ที่มีอาการเมเฒาจนครองสติไม่ได้ และควรเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการป้องกันที่ผู้ขายควรดำเนินการ เช่น การตรวจสอบอายุ การสังเกตอาการเมเฒา และการปฏิเสธการขายในกรณีที่สงสัย การแก้ไขกฎหมายเหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดปัญหาอุบัติเหตุจากการเมเฒาแล้วขับ และสร้างความรับผิดชอบให้แก่ผู้ประกอบการ ในขณะที่เดียวกันก็คุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายให้ได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม

3. ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขปัญหาคอมมลพิษทางเสียงจากสถานบันเทิง โดยแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 โดยกำหนดมาตรฐานระดับเสียงเฉพาะสำหรับสถานบันเทิง แยกจากมาตรฐานทั่วไป และปรับปรุงพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 โดยเพิ่มบทลงโทษที่รุนแรงขึ้นสำหรับผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมายซ้ำซาก และควรแก้ไขกฎหมายให้มีการกำหนดเขตพื้นที่พิเศษสำหรับสถานบันเทิงที่มีมาตรการควบคุมเสียงเฉพาะ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมมลพิษทางเสียงจากสถานบันเทิง สร้างความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมาย และสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมเศรษฐกิจกับการรักษาคุณภาพชีวิตของประชาชน

4. ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้มีการแก้ไขปัญหาคอมมลพิษทางเสียงจากสถานบันเทิง โดยเพิ่มอายุขั้นต่ำของพนักงานในสถานบันเทิง ควรมีการแก้ไขมาตรา 16 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 โดยเพิ่มอายุขั้นต่ำของพนักงานจาก 18 ปีเป็น 20 ปีบริบูรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับอายุขั้นต่ำของผู้ใช้บริการและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และขยายขอบเขตการห้ามจ้างแรงงานเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีในสถานประกอบการทุกประเภทที่มีการจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงร้านอาหารที่มีการเสิร์ฟแอลกอฮอล์ เพื่อปกป้องเยาวชนจากสภาพแวดล้อมที่อาจเป็นอันตราย ลดความเสี่ยงในการเข้าถึงแอลกอฮอล์ก่อนวัยอันควร และสร้างมาตรฐานที่ชัดเจนและเข้มงวดในการควบคุมอายุในสถานบันเทิง

การศึกษาเปรียบเทียบระบบกฎหมายของทั้งสองประเทศอาจนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอาจพิจารณานำแนวปฏิบัติที่ดีของสหรัฐอเมริกาไปปรับใช้ เช่น การเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย การปรับปรุงระบบการตรวจสอบ และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการควบคุมดูแลสถานบันเทิง ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของไทย เพื่อให้การปรับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองเยาวชนและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

กรมโยธาธิการและผังเมือง, การรวบรวมบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร, สืบค้นเมื่อวันที่ 9

พฤษภาคม 2567 จาก <http://www.dpt.go.th/law/>.

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535